

STUDIU. Realism și coerență pentru energie ieftină și sigură

Trei economiști de la Institutul European pentru Studii Economice vorbesc despre haosul din sistemul energetic și vin cu propuneri de politici publice

Într-un studiu recent publicat de Institutul European pentru Studii Economice, ai cărui autori sunt Christian Năsulea, Radu Nechita și Diana-Florentina Năsulea, sectorul energetic din România este analizat sub lupa realismului și coerenței, cu accent pe necesitatea unei energii accesibile și sigure pentru toți cetățenii.

Potrivit studiului, România beneficiază de un mix energetic diversificat, cu o prezență semnificativă a combustibililor fosili, dar și o orientare către surse mai curate și regenerabile. Autorii arată că sectorul energetic al României se remarcă și prin nivelul său de independență energetică, și prin potențialul de a deveni un exportator net de energie. România are resurse energetice diverse, încă neexploatate, și face unele eforturi pentru a crește producția, în special în domeniul gazelor naturale și al energiilor regenerabile. Toți acești factori sunt cruciali în contextul pieței energetice europene mai largi și ar putea contribui la definirea rolului României ca jucător cheie în peisajul energetic regional. Cu toate acestea, intervențiile guvernamentale repetate, prin plafonări de prețuri și subvenții, pun sub semnul întrebării perspectivele de dezvoltare ale sectorului energetic românesc.

"Este esențial să confruntăm orice reformă și dezvoltare a sectorului energetic cu realitățile economice și sociale ale României. Energia scumpă afectează disproporționat gospodăriile sărace, făcând politicile de scumpire antieconomice și antisociale," susțin autorii.

Studiul evidențiază rolul critic al energiei nucleare, prin Centrala Nucleară de la Cernavodă și prin Proiectul Reactoarelor Modulare Mici – SMR de la Doicești, și potențialul de creștere al României ca lider regional în domeniul energiilor regenerabile. În ciuda provocărilor, cum ar fi modernizarea infrastructurii și integrarea eficientă a surselor regenerabile, România are oportunitatea de a-și consolida independența energetică și de a deveni un exportator net de energie.

Intervențiile guvernamentale recente, precum plafonarea prețurilor la electricitate și gaze naturale, sunt criticate pentru abordarea lor contraproductivă. Guvernul României a decis prelungirea plafonării prețurilor la electricitate și gaze naturale pentru anumite categorii de consumatori, în ciuda recomandării Comisiei Europene de a elimina aceste plafoane. Compensarea furnizorilor de energie pentru pierderile pe care aceștia le suportă din cauza plafonării prețurilor, urmată de taxarea acestora cu scopul de a fi recuperați bani plătiți pe compensații reprezintă un nonsens.

"Compensarea furnizorilor de energie pentru pierderile cauzate de plafonarea prețurilor, urmată de taxarea acestora, înseamnă, în cel mai bun caz, o risipă de resurse guvernamentale," explică cercetătorii.

Pe fondul creșterii adopției energiei solare, studiul îndeamnă la prudență în supra-subvenționarea regenerabilelor, subliniind necesitatea unei dezvoltări echilibrate și sustenabile, care să ia în considerare capacitatea rețelei de distribuție și soluții pentru producția excesivă temporară. Autorii atrag atenția asupra lipsei de sens a propunerii ca "*prosumatorilor extrem de productivi, care au fost eventual subvenționați, să le fie limitată productivitatea*".

Studiul concluzionează că abordarea corectă a sectorului energetic în România necesită un echilibru între realitățile economice, sociale și mediul înconjurător, oferind o direcție clară pentru un viitor energetic sustenabil și accesibil pentru toți românii.

În ceea ce privește politicile publice, autorii recomandă câteva măsuri care să aducă mai mult realism și coerență în politica energetică:

#1 Nu ignorați sărăcia energetică. 80% din populația rurală a României este dependentă de încălzirea prin arderea lemnului. Planurile ambițioase de dezvoltare, făcute la București sau la Bruxelles, trebuie să țină cont de realitate și de nevoile oamenilor, și nu trebuie să scumpească energia sau să interzică singura alternativă a multor români.

#2 Nu supra-subvenționați regenerabilele. Împreună cu creșterea cotei energiei eoliene și solare în mixul energetic, caracterul inevitabil aleator al furnizării lor generează presiuni crescânde asupra sistemului de transport al electricității. Dezvoltarea lor trebuie să fie corelată cu cea a rețelei electrice și cu implementarea unor soluții pentru a face față producției excesive temporare.

#3 Accelerați dezvoltarea centralelor nucleare. Energia nucleară este energie verde, cu o amprentă redusă de carbon, iar România ar trebui să continue și să accelereze dezvoltarea centralei de la Cernavodă și a Proiectului Reactoarelor Modulare Mici - SMR de la Doicești.

#4 Diversificați sursele de energie. Existența energiei ieftine, sigure, venite din surse multiple poate aduce României un avantaj comparativ net, transformând-o în exportator de energie în UE. Existența energiei produse în România, la prețuri mici, este mai importantă decât discuțiile despre ce companie deține drepturile de exploatare.

Studiul a fost realizat în perioada octombrie – decembrie 2023 de către Institutul European pentru Studii Economice, cu sprijinul EPICENTER. Studiul în varianta extinsă poate fi accesat la adresa:

<https://ies-europe.ro/202401-realism-si-coerenta-pentru-energie-ieftina-si-sigura.htm>

DESPRE AUTORI

Christian Năsulea predă Economie la Departamentul de Relații Internaționale și Istorie Universală din cadrul Facultății de Istorie a Universității din București. Este director executiv al IES-Europe și cercetător afiliat al Institutului de Cercetare în Probleme Economice și Fiscale. Domeniile sale de interes includ politicile publice și stimulii pentru dezvoltare economică, negocierea politică și comercială în relațiile internaționale, economia comportamentală și procesele de decizie.

Radu Nechita predă Microeconomie, Integrare Economică Europeană, Globalizare și Dezvoltare la Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Departamentul de Studii Europene). Este preocupat de factorii instituționali ai dezvoltării, cu accent pe reglementări, politici monetare și fiscale. Promovează educația economică, iar din 2003, organizează pentru studenții din Cluj-Napoca Seminarul „Friedrich von Hayek”, o serie extra curriculară săptămânală de conferințe interactive.

Diana Florentina Năsulea este licențiată în Relații Internaționale și Studii Europene, are un master în Istoria și Practica Relațiilor Internaționale și este doctorand la Departamentul de Economie și Politici Economice din cadrul Academiei de Studii Economice București. Este Director de Programe al IES-Europe și cercetător afiliat al Institutului de Cercetare în Probleme Economice și Fiscale.